

Контрольні питання для підготовки до заліку

1. Що таке філософія? Предмет і місце філософії у системі світоглядного знання. Основні функції філософії.
2. Поняття і структура світогляду. Історичні типи світогляду.
3. Антична філософія: особливості, періодизація та значення для формування європейської культури.
4. Головні проблеми середньовічної християнської філософії та основні етапи її розвитку. Полеміка між реалізмом і номіналізмом.
5. Гуманістичний характер та основні напрями філософії епохи Відродження. Основні ідеї епохи Реформації.
6. Емпіризм та сенсуалізм Нового часу. Проблема наукового методу, вчення про людину і суспільство (Ф. Бекон, Т. Гоббс, Дж. Локк, Дж. Берклі).
7. Раціоналізм Нового часу (Р. Декарт, Б. Спіноза, Г. Лейбніц).
8. Теоретична філософія І. Канта. «Коперніканський переворот» у теорії пізнання.
9. Практична філософія І. Канта: етичні та естетичні ідеї, категоричний імператив.
10. Г. Гегель, його філософська система і метод.
11. Філософія Л. Фейєрбаха, її антропологічний характер.
12. Філософія марксизму: передумови виникнення, основні ідеї та їх вплив на світову філософію й соціальну практику.
13. Ірраціоналістичний напрям сучасної філософії (А. Бергсон, Ф. Ніцше, А. Шопенгауер).
14. Екзистенційна філософія, її основні ідеї.
15. Характерні риси та особливості герменевтики.
16. Фрейдизм і неофрейдизм (З. Фрейд, Е. Фромм, К. Юнг, А. Адлер, Г. Маркузе).

17. Позитивізм: характерні риси та основні етапи розвитку.
18. Сучасна релігійна філософія: неотомізм, персоналізм, тейярдизм.
19. Особливості та головні питання філософської культури Київської Русі.
20. Філософія українського Відродження та Просвітництва.
21. Філософські погляди Г. С. Сковороди та їх вплив на розвиток вітчизняної філософії.
22. Українська філософія XIX–XXI століття: основні тенденції та напрями.
23. Філософський зміст категорії буття та його головні форми. Типи онтології.
24. Філософське вчення про матерію. Властивості та структура матерії. Рух як спосіб існування матерії та його форми.
25. Простір і час як форми існування матерії. Загальні та специфічні властивості простору й часу.
26. Проблема свідомості у філософії. Різноманітність тлумачень проблеми свідомості у класичній і сучасній філософії.
27. Відображення та форми його еволюції. Свідомість як вища форма відображення.
28. Біологічні та соціальні передумови походження свідомості.
29. Свідоме та несвідоме як основні компоненти психіки. Самосвідомість.
30. Структура та функції свідомості.
31. Діалектика: її історичні форми та особливості. Об'єктивна і суб'єктивна діалектика.
32. Принципи діалектики.
33. Закони діалектики.
34. Категорії діалектики та їх характеристика. Діалектичний характер парних категорій.
35. Альтернативи й модифікації діалектики.

36. Модифікації метафізичної концепції розвитку (догматизм, релятивізм, софістика, еkleктика).
37. Сучасні філософські вчення про розвиток (негативна діалектика, «трагічна» діалектика, синергетика).
38. Пізнання як предмет філософського аналізу. Сутність та структура пізнавального процесу.
39. Сутність агностицизму та його історичні форми.
40. Практика як специфічно людський спосіб освоєння світу. Поняття практики. Форми і рівні практичної діяльності. Функції практики.
41. Форми чуттєвого пізнання та взаємозв'язок між ними.
42. Раціональне пізнання, його особливості та форми.
43. Проблема істини, види істини. Істина і хибність (помилковість). Критерії істини.
44. Наукове пізнання, його структура та рівні.
45. Філософія суспільства. Розвиток поглядів на суспільство в історії філософії.
46. Сучасні концепції суспільного розвитку.
47. Суспільство як система. Соціальна структура суспільства та її елементи.
48. Сфери (підсистеми) суспільного життя (економічна, духовна, політична, соціальна).
49. Суспільні закони, їх особливості, класифікація і механізм дії.
50. Проблема людини в історії філософської думки.
51. Проблема сенсу життя людини. Основні способи обґрунтування сенсу життя.
52. Зміст понять: людина, індивід, особистість, індивідуальність. Поняття статусу й ролі.
53. Проблема свободи і відповідальності людини, їх взаємна обумовленість.

54. Духовне життя суспільства: поняття, сутність, структура.
55. Суспільна свідомість та її структура. Рівні суспільної свідомості. Суспільна психологія та суспільна ідеологія.
56. Форми суспільної свідомості, критерії їх розрізнення і взаємодія.
57. Культура як специфічна соціальна реальність. Структура та функції культури.
58. Формаційний підхід до розуміння історії як варіант моністичного тлумачення історичного процесу.
59. Цивілізаційний підхід до розуміння історії. Концепції локальних цивілізацій (М. Данилевський, О. Шпенглер, П. Сорокін): сутність та особливості.
60. Проблема сенсу історії (К. Ясперс, Ф. Фукуяма).